



VLOEIBARE KERK

Recent ontving ik op de Faculteit Katholieke Theologie van de Tilburgse Universiteit het eerste exemplaar van het boek *The Liquidation of the Church*.

Kees de Groot, de auteur van dit boek met een prikkelende en uitdagende titel, wordt gevoed door de visie van socioloog Zygmunt Bauman. Naar diens inzicht leven we in een liquid society, een vloeibare samenleving. Mensen gaan geen blijvende verbintenissen aan. Werk, woonplaats, relaties, vriendschappen en lidmaatschappen kunnen worden ingewisseld voor andere verbintenissen.

Herverdelen

Liquidatie heeft bij De Groot onder meer de betekenis van herverdelen. De erfenis van de christelijke traditie wordt herverdeeld in de wereld van muziek, toneel en film, maar ook in andere sectoren van de samenleving.

In dat kader denk ik aan een recente analyse van het succes van *The Passion* door onderzoekers van de Protestantse Theologische Universiteit. Deze moderne versie van het lijdensverhaal van Christus wordt in het ontkerkelijkt Nederland ieder jaar door miljoenen mensen bekeken. Het publiek kan op een speelse manier met zijn religieuze identiteit experimenteren. Men

hoeft zich niet direct aan het lijdensverhaal te verbinden. Het is een veilige manier om zich met het christelijke verhaal in te laten. Spelenderwijs kan men met religie en het heilige bezig zijn.

Minder stabiliteit

Ook het kerkelijk leven lijkt vloeibaar geworden. Helpt het boek van De Groot mij als bisschop, als bestuurder van een groot bisdom?

Wel als het gaat om het begrijpen van de cultuur waarin wij kerk zijn. Wij zien helaas een verdamming van kerk en christendom. Wij zien ook een vervloeien van christelijke rituelen en symbolen. Onze Kerk is niet meer dan een van de vele aanbieders op de religieuze markt.

Voor de overdracht van de naam van Christus en de voortgang van zijn Evangelie zullen echter altijd nieuwe vormen van gemeenschap nodig zijn, hoe vloeibaar de samenleving en de geloofsgemeenschap ook worden. Christen ben je immers altijd met anderen.

Mijn beleid bevat een mix van consolidatie en vernieuwing. Dat is niet eenvoudig, want deze beleidsdoelen lijken met elkaar te botsen. Het gaat enerzijds om het verkleinen van de te ruime jas van de Kerk van het 'rijke roomse leven', kort samengevat: om slim krimpen. Denk aan het sluiten van kerkgebouwen. Dat geeft vaak demotivatie, boosheid en verdriet. Tegelijk zet ik in op nieuw missionair beleid. Nieuwe mensen aanspreken en motiveren. Mensen proberen te winnen voor Christus. In dat kader zijn catechese en ge-

loofscommunicatie heel belangrijk. Juist in een vloeibare samenleving komt het aan op een persoonlijke overtuiging en een vrijmoedig getuigenis. Met alle kracht moeten wij werken aan missionair pastoraat: zowel diaconaal als evangeliserend. Wat mij betreft is er in dat opzicht ruimte voor experimenten. Ik heb grote verwachtingen van nieuwe vormen van gezins- en familiepastoraat. Jonge ouders zijn vaak ontvankelijk voor kerkelijke hulp bij de gelovige opvoeding van hun kinderen.

Vertrouwen in de toekomst

Niemand van ons kent de toekomst. Wij zijn allemaal profeten die brood eten. Wij hoeven de Kerk niet te redden. Dat heeft God al in Christus gedaan. Dat betekent niet dat wij Gods water over Gods akker moeten laten lopen. Integendeel, wij moeten ons inspannen, maar op een ontspannen wijze. Ik ben blij met nieuwe vormen van christelijke presentie waardoor mensen worden getroost en uitgedaagd tot een leven van navolging. Als bisschop moet ik in ieder geval zorgen voor christelijke netwerken. Ons katholieke geloof vraagt immers altijd om gemeenschapsvorming.

Mgr. dr. Gerard de Korte



Agenda mgr. De Korte

Doordeweek: 8.30 uur H. Eucharistie in de kathedraal

November

- 1 Allerheiligen
10.30 uur platform Nederlandse diakens
- 2 Allerzielen
10.00 uur stafvergadering
- 3 10.00 uur Vrouwenberaad Unie NKV
13.30 uur studiemiddag oecumene, Grote Kerk Den Bosch
20.00 uur overweging, koepelkerk Lierop
- 4 10.30 uur diakenwijding, kathedraal
- 5 16.00 uur Willibrordvesper, Woerden
- 6 11.00 uur permanente raad, Utrecht
13.30 uur bestuursvergadering met directie KRO-NCRV, Utrecht
17.00 uur Adrianusstichting
- 7 10.00 uur dienstverlenersoverleg
15.00 uur presentatie boek Ramon Mangold, Museum voor Religieuze Kunst Uden
- 8 10.30 uur LIAN arbeidspastoraat
14.30 uur lezing, Utrecht
- 9 10.00 uur stafvergadering
15.00 uur lezing emeriti regio Eindhoven, Helmond, Asten, Geldrop, Heeze, Valkenswaard
- 10 16.00 uur inaugurele rede prof. J. Sanders, Nijmegen
- 11 10.30 uur bijeenkomst WCCM Nederland, Best
- 12 15.00 uur Eucharistie lezers Katholiek Nieuwsblad, abdij Mariënkroon Nieuwkuijk
- 13 14.00 uur lezing dekenale pastores, St. Oedenrode
- 14 10.00 uur bisschoppenvergadering, Utrecht
- 15 15.00 uur lezing emeriti regio Den Bosch, Boxtel, Oisterwijk, Oss, Ravenstein, Uden, Heusden, Waalwijk, Zaltbommel
20.00 uur lezing, Grote Kerk 's-Hertogenbosch
- 16 10.00 uur stafvergadering
Dies Natalis Tilburg University
19.30 uur visitatie Eersel
- 17 10.00 uur interview Goirles Belang

14.00 uur SOL

19.00 uur jaardiner Onze Lieve Vrouwe Broederschap Den Bosch

- 18 10.45 uur inleiding, Opstandingskerk Tilburg
18.30 uur Vormsel, Schijndel
- 19 12.00 uur Eucharistie, kathedraal
- 20 10.00 uur studiedag diakens, Sint-Janscentrum
- 21 19.30 uur lezing
Ontmoetingskerk Nijmegen-Dukenburg
- 22 10.00 uur stafvergadering
15.00 uur lezing emeriti regio Tilburg, Bladel, Oirschot, Veghel, St. Oedenrode
19.00 uur Taizé bijeenkomst met jongeren, Tilburg
- 23 10.00 uur Eucharistie en viering 185-jarig bestaan Zusters van Liefde Tilburg
16.30 uur inleiding abdij Koningshoeven, Berkel-Enschot
- 25 11.00 uur installatie Astrid van Engeland, dovenpastoraat, Lucaskerk Den Bosch
- 26 Open Kerkendag
10.30 uur H. Vormsel Son
14.30 uur Zwanenbroeders-lezing, Den Bosch
- 27 20.00 uur diakenberaad
- 29 15.00 uur lezing emeriti regio Nijmegen, Boxmeer, Cuijk, Gemert, Druten, Wijchen
20.00 uur lezing CDA vrouwen en parochianen, Waalwijk
- 30 10.00 uur stafvergadering
16.00 uur Kathedraal Kapittel

Benoemingen / ontslagen

De heer dr. **A. de Ceuninck van Capelle** te Nijmegen: per 20 september 2017 de pastorale opdracht en zending als pastoraal werker bij Stichting De Wever te Tilburg.

De eerwaarde heer **P.W.M. Buijs** te Berghem: per 1 oktober 2017

eervol ontslag als diaken van de parochie Sint Christoffel te Dreumel

De eerwaarde heer **P.A.J. de Snoo** te Maasbommel: per 1 november 2017 eervol ontslag als diaken van de parochie Heilige Franciscus te Kerkdriel

Mevrouw drs. **A.M. Gooiker-Loeffen** te Bergharen: per 1 november 2017 eervol ontslag van de zending als pastoraal werker van de parochie De Twaalf Apostelen te Wijchen.

'Feest in de abdij' met kinderen

Het Museum voor Religieuze Kunst in Uden beschikt sinds kort over een nieuw educatiecentrum met een bijzondere tentoonstelling: **FEEST! IN DE ABDIJ**.



Aan de hand van echte kunstwerken en de nieuwste digitale toepassingen leren kinderen op een interactieve manier over verschillende christelijke feesten en de eeuwenlange tradities die daarbij horen.

FEEST! IN DE ABDIJ kan een goed onderdeel zijn van een communie-en/of vormselvoorbereiding in de parochie. Maar ook voor de kindergroep of misdienaars uit de parochie kan een bezoek aan deze bijzondere tentoonstelling een plezierige en leerzame invulling van een activiteit zijn. Zo'n 25 vrijwilligers en pastores uit parochies hebben dit zelf ervaren op woensdag 20 september.

Zij hebben deze middag uitgebreid kennisgemaakt met de tentoonstelling en onderzocht welke mogelijkheden het voor de parochie biedt. Astrid Bakker, coördinator van het jeugd- en jongerenwerk in het bisdom: "Toen ik de tentoonstelling en mogelijkheden ervan voor de parochies zag, was ik aangenaam verrast. De interactieve, digitale en spelmatige manier waarop kinderen hier kennismaken met o.a. christelijke feesten, zal werken. Kinderen ontdekken het zelf op een eigentijdse manier en zullen het zich daardoor beter blijven herinneren. Het is erg leuk en goed om te zien dat de reacties van de aanwezigen deze middag ook zo positief en enthousiast zijn. Hopelijk krijgen vele kinderen uit ons bisdom de mogelijkheid om deze tentoonstelling met parochie of school te bezoeken."

Meer informatie over de tentoonstelling **FEEST! IN DE ABDIJ** kunt u vinden op de website van het Museum voor Religieuze Kunst in Uden (<http://www.museumvoorreligieuzekunst.nl/educatie/feest>).

Impulsdag voor parochievernieuwing

Parochievernieuwing vraagt om meer dan een cursus of een methode. Het gaat om een totaalbenadering (perspectief) die in kleine haalbare stapjes lokaal kan worden uitgewerkt en toegepast (praktijk). Maar wat is hiervoor nodig? In Nederland en daarbuiten zijn enkele initiatieven die deze dag besproken worden. Aan de hand van deze initiatieven willen we de deelnemers aan de impulsdag uitnodigen om in workshops die ervaring toe te passen op hun eigen parochie of (parochiële) groep. Daarnaast is er op deze dag veel ruimte voor onderlinge ontmoeting en om van elkaar te leren.

De impulsdag wordt georganiseerd door het Platform voor RK Evangelisatie in samenwerking met het Katholiek Alpha Centrum en het Centrum voor Parochie-spiritualiteit op zaterdag 4 november 2017 in het Leerhuis Thomas a Kempis van de Gerardus Majella parochie (Broerestraat 12) te Utrecht en duurt van 10.30 (inloop vanaf 10 uur) tot 15.30 uur.

De dag is bestemd voor pastorale beroepskrachten en (kern)vrijwilligers uit alle bisdommen en bewegingen. De kosten bedragen € 15,- per persoon inclusief lunch. Als u wilt deelnemen vragen wij u zich vóór 1 november 2017 aan te melden via:

timschilling.cps@kloosterbrakkenstein.nl

U kunt op deze dag twee van de volgende drie workshops volgen!

1. 'Rebuilt': een model voor parochievernieuwing.
2. Proef wat een leergemeenschap van 'Nederland Zoekt' voor uw parochie of groep binnen de parochie kan betekenen.
3. Routeplanner voor de parochie van nu (concrete stappen naar parochievernieuwing).

Talenten Dag 28 oktober 2017

Op zaterdag 28 oktober organiseert het Talenten Programma van het Bisdom van 's-Hertogenbosch de Talenten Dag.



Tijdens deze dag willen wij u inspireren op het gebied van communicatie en geldwerving. Wij hopen dat de inspiratie bijdraagt aan een succesvolle actie Kerkbalans in januari en het verwerven van nalatenschappen. Het wordt een bijzonder gevarieerd programma. Pauline Seebregts (vertelambassadeur 2017) vertelt het speciaal voor deze dag gemaakte verhaal van Talenten.

We leren van haar óns verhaal te vertellen. Verhalen vertellen is immers de basis van communicatie en geldwerving! Leo Fijen spreekt over de grote waarde van de katholieke kerk en de parochies voor de samenleving. Arjen van Ketel, expert op het gebied van Nalatenschapwerving, presenteert de speciaal voor ons bisdom ontwikkelde toolkit Nalatenschappen en verzorgt daar 's middags ook een workshop over.

Tijdens de middag kunt u deelnemen aan twee van de volgende workshops:

Workshop 1: Hoe schrijf ik een wervende Kerkbalansbrief? Met Gerko Last, tekstschrijver
Workshop 2: Wat zijn de geheimen van een succesvolle actie Kerkbalans? Met Baukje Stam, adviseur

Workshop 3: Aan de slag met de toolkit nalatenschappen! Met Arjen van Ketel, nalatenschappen expert

Workshop 4: Crowdfunding; wat is het en hoe doe je dat als parochie? Met Anne Stael, voorzitter van crowdfundingplatform www.geloofinproject.nl

U kunt zich aanmelden door een mail te sturen naar Anja van der Els: avdels@bisdomdenbosch.nl. Inloop is vanaf 09.30 uur, het programma is van 10 tot circa 16 uur.

Vastenactie

Scholentour 2018

Kindermusical en/of gastlessen
Info: www.vastenactie.nl



Zondag voor de Armen

Door paus Franciscus is de 33e zondag door het jaar uitgeroepen tot Zondag voor de Armen om zo wereldwijd jaarlijks stil



te staan bij de diaconale verantwoordelijkheid van de Kerk. Dit als een blijvend vervolg op het Heilig Jaar van de Barmhartigheid dat wij vorig jaar mochten vieren. De eerste Zondag

van de Armen valt op 19 november 2017. In ons Bisdom willen wij dat graag vieren samen met de Vincentiaanse familie en de Vincentiusverenigingen, die dit jaar 400 jaar Vincentiaanse spiritualiteit gedenken,



Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van het **bisdom van 's-Hertogenbosch**. *De BisdomNieuwsbrief wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.*

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgeven worden via het mailadres: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch
Postadres: Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 523 20 20

E: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl
W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

omdat de H. Vincentius a Paulo in 1617 zijn missiewerk onder de armen begon.

Ook alle leden van de pastorale teams en besturen van de Parochiale Caritas Instellingen (PCI's) en vertegenwoordigers van MOV-groepen worden hiervoor uitgenodigd.

Het programma is als volgt:
11.45 uur Eucharistieviering St. Jan, waarin Mgr. dr. Gerard J.N. de Korte hoofdcelebrant is. Meevierende priesters en diakens zijn van harte uitgenodigd te concelebreren.

13.00 uur: Start infomarkt in het St. Janscentrum: gelegenheid tot lunch. (Lunch verzorgd door de sociale coöperatie Copernikkel uit 's-Hertogenbosch)

Diverse korte presentaties
15.30 uur: Afsluitende gebedsviering in samenwerking met het Straatpastoraat Den Bosch.

Van harte nodigen wij u uit voor de Zondag voor de Armen. Aanmelden s.v.p. vóór 1 november 2017 bij: avdels@bisdomdenbosch.nl



Uit de toespraak van paus Franciscus op 14 oktober 2017: Liefhebben is dynamisch, het komt voort uit onszelf. Diegenen

die liefhebben, blijven niet zitten in hun zetel, kijkend, wachtend op de komst van een betere wereld, maar met enthousiasme en eenvoud staan ze op en gaan ze op weg. Sint Vincentius maakt dit duidelijk: "Onze roeping is dus om op weg te gaan, niet in een parochie of alleen maar een bisdom, maar over de hele aarde. En om wat te doen? Om de harten van de mensen in brand te steken, alzo doende wat werd gedaan door de Zoon van God. Hij die het vuur kwam brengen in de wereld om die te doen ontsteken met Zijn Liefde".

De toekomst van de Kerk

Heeft de Kerk toekomst? Zo ja, wat voor Kerk zal dat dan zijn? Kan de Kerk, de parochie, in een seculiere wereld iets betekenen voor haar omgeving? En hoe vind ik (als gelovige) hierin mijn plaats? Mgr. Gerard de Korte zal op zaterdag 9 december 2017 een lezing verzorgen over dit boeiende en actuele onderwerp. Het is zijn hoop dat dit zal leiden tot een hoopvol perspectief op wat geloven inhoudt en wat het betekent om kerk te zijn in deze tijd.

De dag wordt georganiseerd door het Centrum voor Parochiespiritualiteit (CPS) te Nijmegen en zal duren van 10.00 uur tot 13.30 uur (om 9.30 uur is de mogelijkheid om aan te sluiten bij de Eucharistieviering in de Sacramentskerk). De plaats waar de dag gehouden wordt is: de tuinzaal van Klooster Brakkenstein, Heijendaalseweg 300, Nijmegen.

Voor meer info, ook over het programma de kosten en opgave: www.parochoespiritualiteit.org